

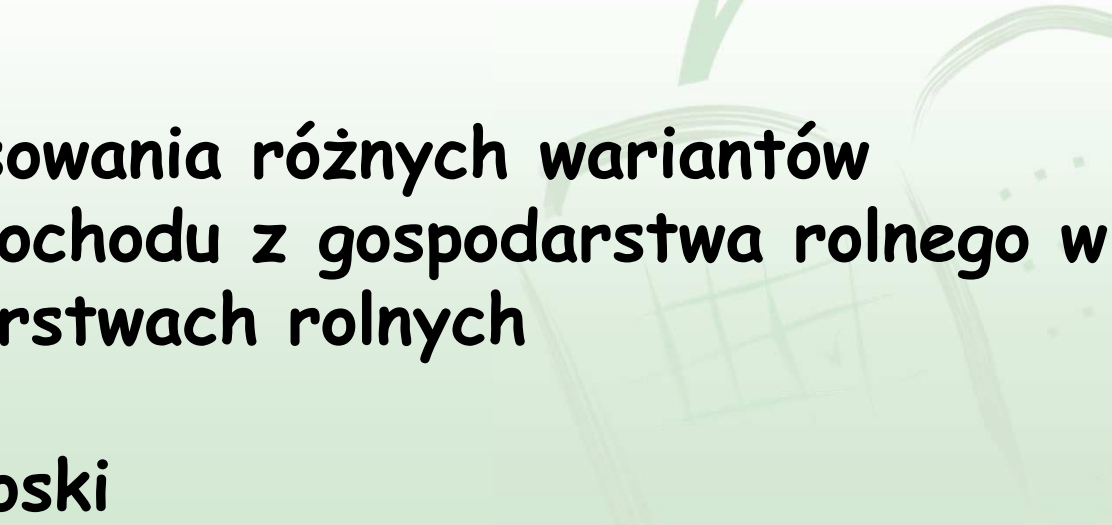
Uwarunkowania i skutki opodatkowania dochodów w rolnictwie

Lech Goraj
goraj@fadm.pl
IERiGŻ-PIB

Warszawa; 1 lutego 2013

Plan prezentacji

1. Cele wprowadzenia podatku od dochodów z gospodarstw rolnych.
 2. Struktura i dochody gospodarstw rolnych
 - 2.1. Stan obecny
 - 2.2. Prognoza
 3. Warianty podatku od dochodów z gospodarstw rolnych.
 4. Skutki zastosowania różnych wariantów opodatkowania dochodu z gospodarstwa rolnego w różnych gospodarstwach rolnych
 5. Wybrane wnioski
-

Przyjęte cele wprowadzenia podatku od dochodów z gospodarstw rolnych

1. Wymiar podatku dochodowego na podstawie zrealizowanego dochodu.
2. Wzmocnienie pozycji rolnika na rynku (uprawnienia dla wydawania faktur).
3. Ograniczenie szarej strefy gospodarczej w kanałach rynkowych zbytu i zaopatrzenia gospodarstw rolnych.
4. Stymulowanie uwalniania zasobów ziemi m.in. z gospodarstw samozaopatrzeniowych - nietowarowych.

Struktura i dochody gospodarstw rolnych

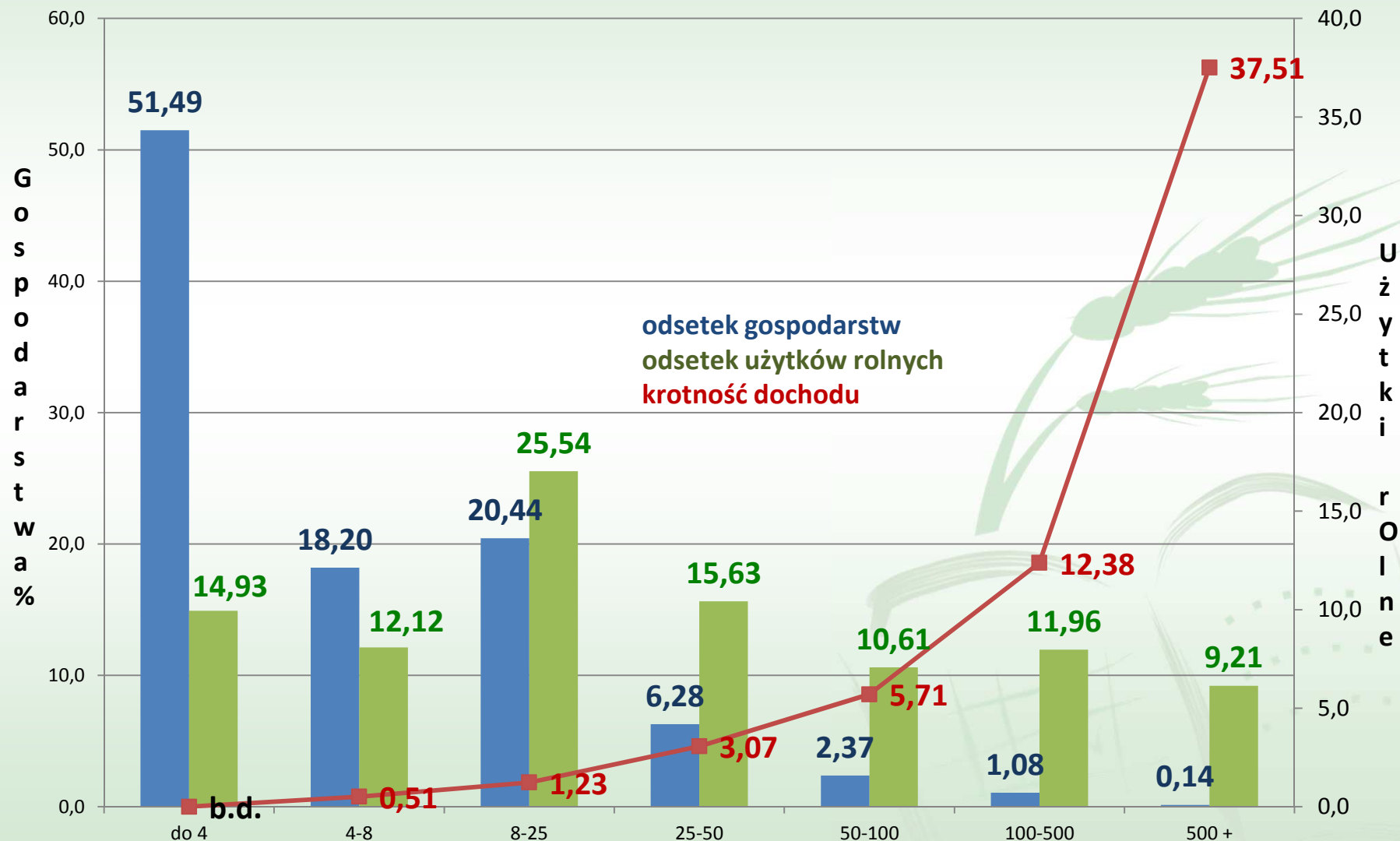
Stan obecny

Dochody w rolnictwie polskim w 2011 roku wg rachunków makroekonomicznych (EAA-I szacunek)

Wyszczególnienie	mld zł
Produkcja	89,5
Przychody ze sprzedaży	75,7
Dopłaty bezpośrednie	19,3
Przychody z dopłatami	95,0
Dochód przedsiębiorcy (dochód netto z gospodarstw rolnych)	39,1
	tysiące
Liczba pełnozatrudnionych ogółem	2 101
w tym własnych	1 989
	tys. zł/rok
Dochód na osobę pełnozatrudnioną własną	19 647
Relacja % dochodu do średniej płacy netto	72,2
Dochód na osobę pełnozatrudnioną własną bez dopłat	9 934
Relacja % do średniej płacy netto	36,5

Rozkład 1,5 mln sklasyfikowanych gospodarstw, 14,4 mln ha użytków rolnych i krotność dochodu z gospodarstwa w odniesieniu do rocznego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej w 2011 r. = 27227 zł wg klas wielkości ekonomicznej

Rozkład 39,1 mld zł

dochodu netto z gospodarstwa rolnego zrealizowanego w 2011 r. wg klas wielkości ekonomicznej ES6 i typów rolniczych TF8

37 % z gospodarstw małych od 8 do 25 tys. Euro

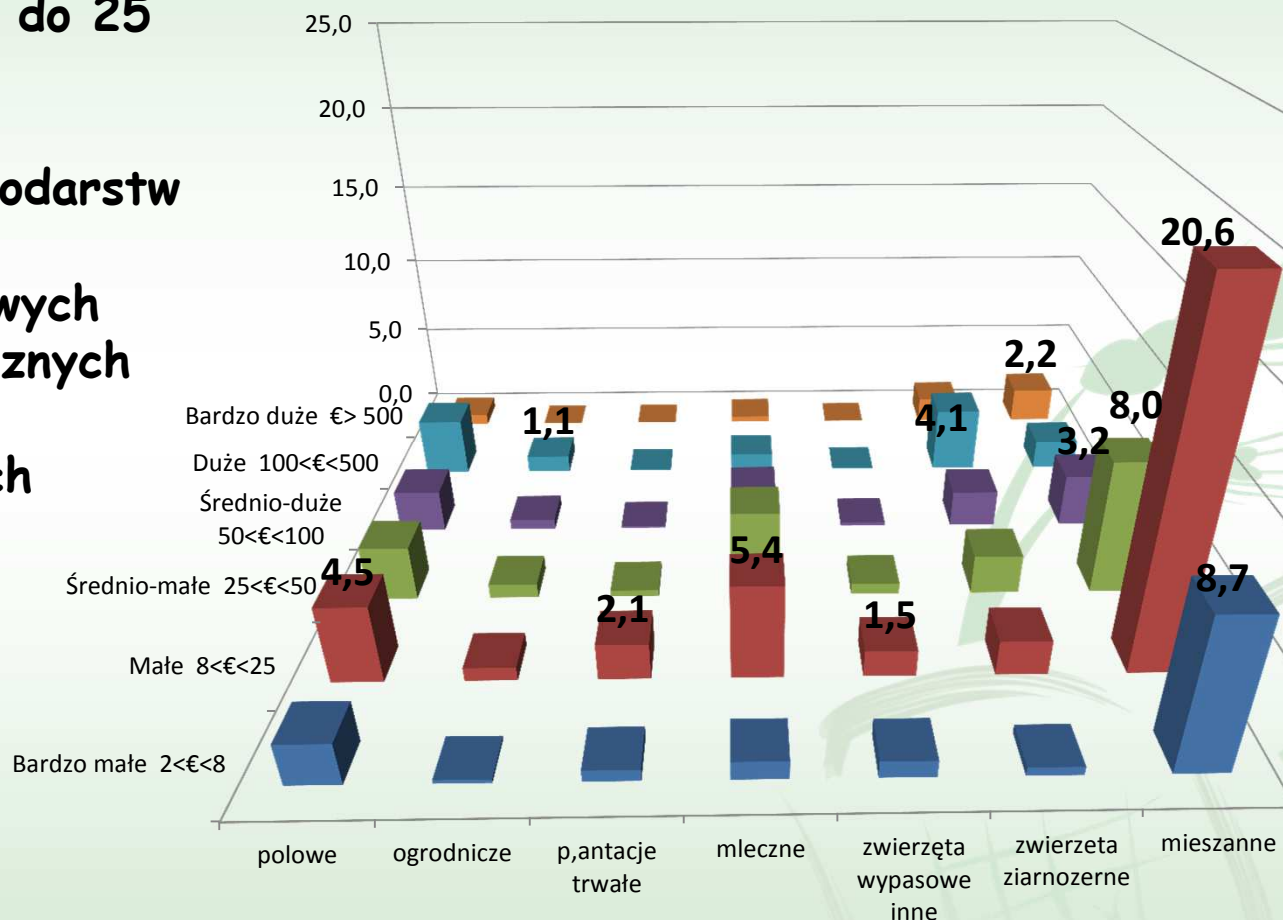
45 % z gospodarstw mieszanych

17 % z polowych

16 % z mlecznych

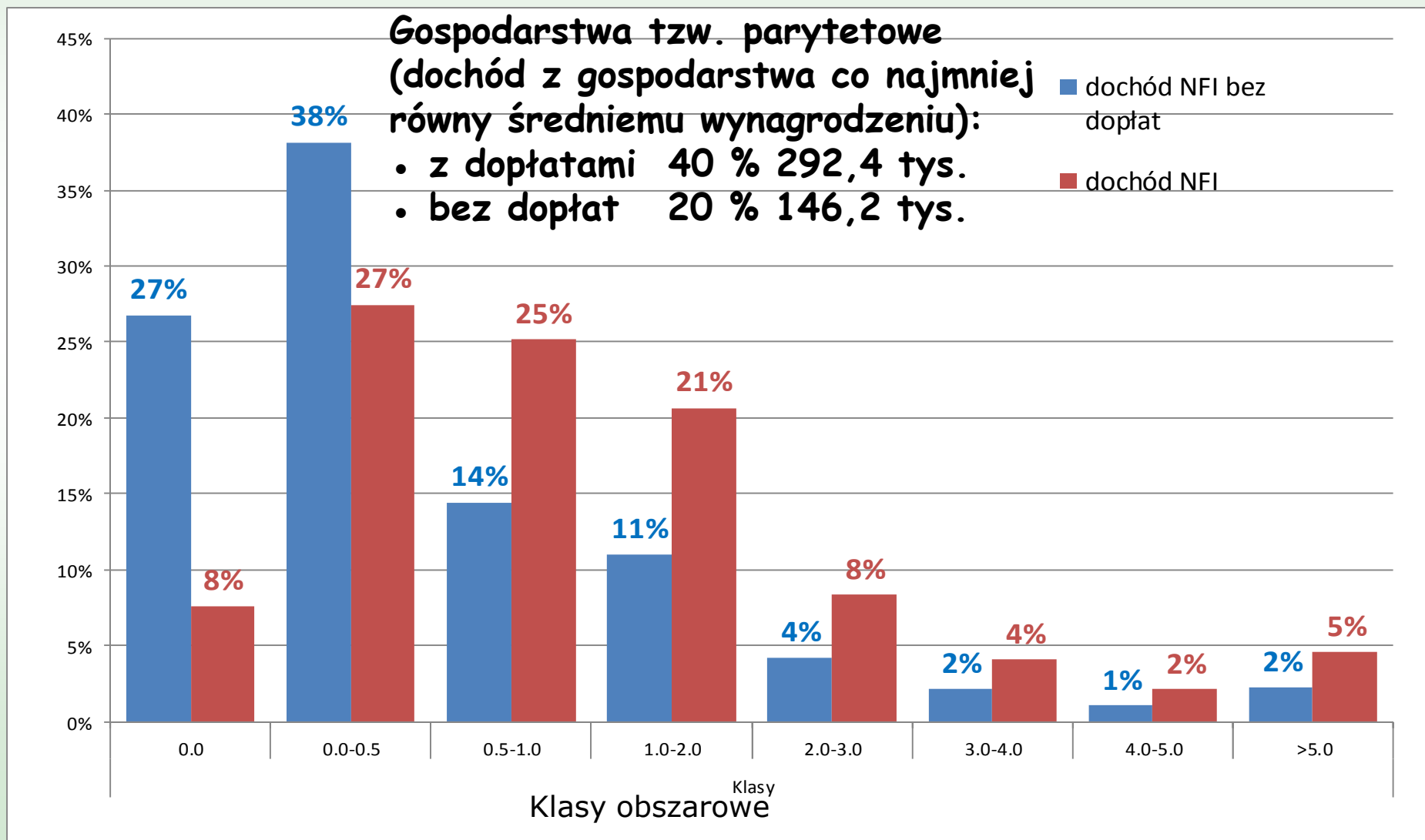
i 13 % z

ziarnożernych

Nie wszystkie gospodarstwa realizują dochód

Rozkład 730,9 tys. gospodarstw z pola obserwacji Polskiego FADN według krotności dochodu netto i dochodu bez dopłat z gospodarstwa w relacji do średniego wynagrodzenia netto w gospodarce narodowej w 2011 r. = 27,227 zł

Struktura i dochody gospodarstw rolnych

Perspektywy

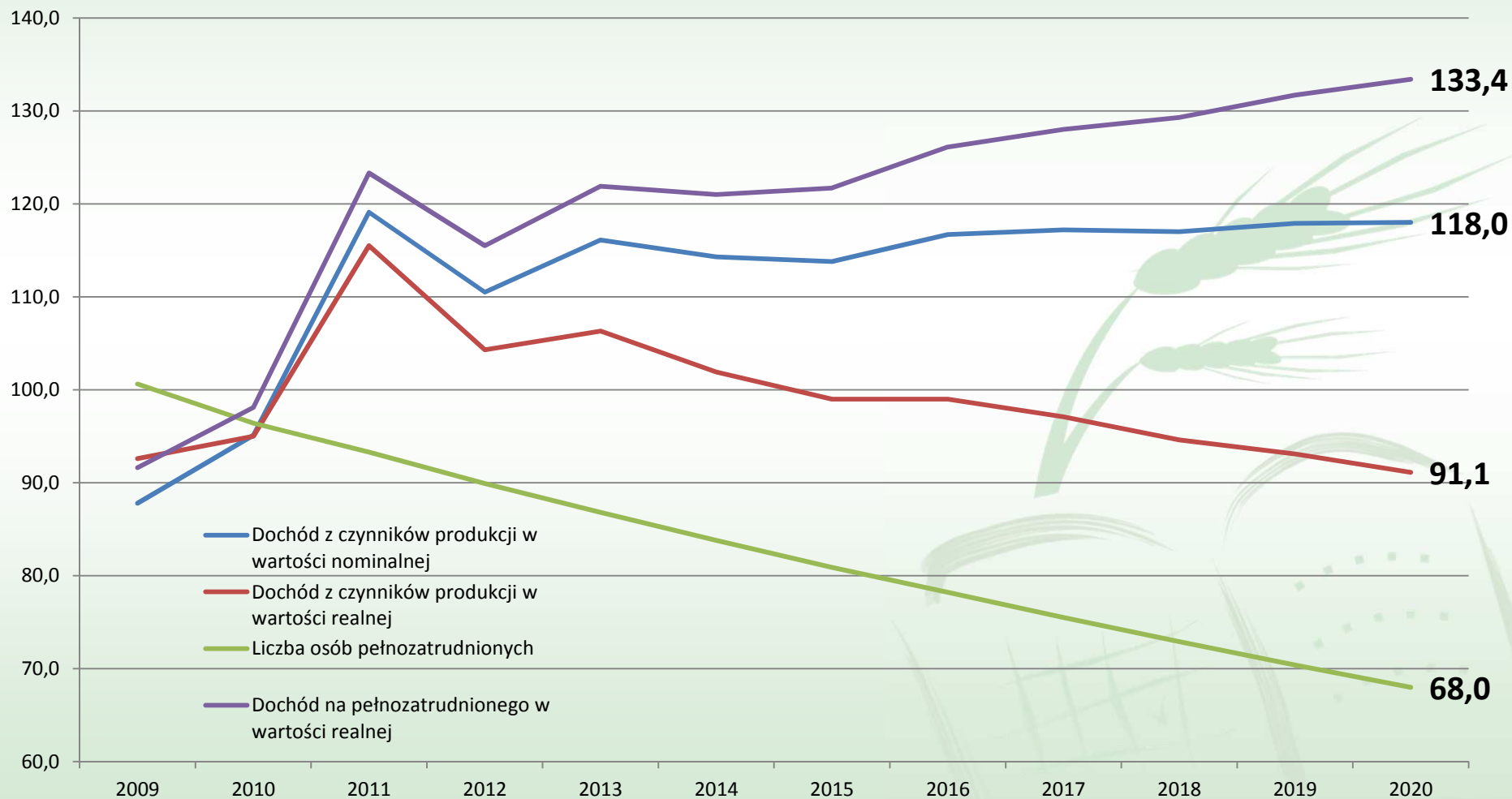
Wg Komisji Europejskiej,
w strefie obejmującej 12 nowych
państw członkowskich UE spodziewany
jest spadek dochodów realnych do
2020 r. o 8,9 % w odniesieniu do
średniego z lat 2007-2010.

Dochód ten w 2020 r. obniży się w o
24,2 p.p. w stosunku do
zrealizowanego w 2011 r.

European Commission, Directorate-General for Agriculture and Rural Development

Perspektywy sytuacji dochodowej w rolnictwie państw członkowskich UE-12 do 2020 roku

wg: PROSPECTS FOR AGRICULTURAL MARKETS AND INCOME IN THE EU 2011-2020, Dec. 2011

Wg Komisji Europejskiej w strefie obejmującej 12 nowych państw członkowskich UE, w 2020 r. spodziewany jest wzrost dochodów realnych w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną o 33,4% w odniesieniu do średniego z lat 2007-2010 przy założeniu, że zatrudnienie w tym czasie obniży się o 32 %.

179/20 z 12 - 12.12.2012 r.

First estimates for 2012:

EU27 real agricultural income per worker up by 1.0%

W Polsce realna wartość dochodu w przeliczeniu na osobę pełnozatrudnioną w rolnictwie zmniejszyła się w 2012 r. w stosunku do 2011 r. o 0,3%.

Wg rachunków makroekonomicznych (EAA) dla polskiego rolnictwa, liczba pełnozatrudnionych w okresie 2010-2012 zwiększyła się o 5,7 % (z 1,882 tys. osób w 2010 roku do 1,989 tys. w 2012 roku).

Reforma podatkowa w rolnictwie polskim: dwa podejścia

1. Neutralna dla budżetu (takie założenie zastosowano przy ustalaniu stopy VAT dla rolników zwolnionych z VAT - rolników ryczałtowych).
 - Nie zwiększa obciążenia fiskalnego sektora.
 - Kwota podatku od dochodów na poziomie sumy dotychczasowych kwot podatku: rolnego i dochodowego od działów specjalnych produkcji rolnej.
 - Obciążenie podatkowe gospodarstw według zrealizowanego dochodu (nie od zasobów użytków rolnych).
2. Podatek według zasad ogólnych CIT - (dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą).

Podatek od dochodów z gospodarstwa rolnego (1)

1. Wariant 1.A Reforma neutralna dla budżetu

1.1. Kwota podatku od dochodów na poziomie kwoty podatku rolnego i dochodowego od działów specjalnych produkcji rolnej. (w latach 2010-2011, średnio ok. 1,05 mld zł).

1.2. Gospodarstwa małe (do 6 ha przeliczeniowych) płacą podatek na dotychczasowych zasadach (= podatek rolny)

1.3. Ponad 0,4 mln gospodarstw (posiadających pow. 6 ha przeliczeniowych użytków rolnych) i gospodarstwa prowadzące działy specjalne produkcji rolnej, płaci podatek wg realizowanego dochodu, odpowiednio do ich obecnego udziału w posiadanych zasobach ziemi mierzonych liczbą ha przeliczeniowych (77,3%).

Podatek od dochodów z gospodarstwa rolnego (2)

2. Wariant 1.B Reforma neutralna dla budżetu

2.1. Kwota podatku od dochodów na poziomie kwoty podatku rolnego i dochodowego od działów specjalnych produkcji rolnej. (w latach 2010-2011, średnio ok. 1,05 mld zł).

2.2. Gospodarstwa rolne posiadające do 6 ha przeliczeniowych, zwolnione z podatku (rolnego = dochodowego).

2.3. Gospodarstwa rolne (posiadające pow. 6 ha przeliczeniowych) i działki specjalne produkcji rolnej (ponad 0,4 mln gospodarstw) płacą podatek dochodowy odpowiadający dotychczasowej całkowitej kwocie podatku rolnego i podatku od działów specjalnych).

Stopy podatkowe zapewniające zebranie dotychczasowej kwoty z 2 podatków (rolnego i dochodowego z działów specjalnych)

Wyszczególnienie	Wariant I.A		Wariant I.B	
	Kwota	Stopa	Kwota	Stopa
	mld zł	%	mld zł	%
Produkcja	89,5	-	69,2	-
Przychody gospodarstw (tylko ze sprzedaży produktów i usług)	75,7	1,4	58,5	1,8
Dopłaty bezpośrednie	19,3	5,4	14,9	7,0
Przychody całkowite gospodarstw (z dopłatami)	95,0	1,1	73,4	1,4
Dochód netto z gospodarstwa (dochód przedsiębiorcy)	39,1	2,7	30,2	3,5
Dochód netto z gospodarstwa bez dopłat	19,8	5,3	15,3	6,9

Podatek od dochodów z gospodarstwa rolnego (3)

3. Wariant 3. Reforma według zasad ogólnych dla jednostek prowadzących działalność gospodarczą (CIT)

Kwota podatku od dochodu z gospodarstwa rolnego ustalana według zasad ogólnych z użyciem:

Jednolitej stawki opodatkowania zrealizowanego dochodu (19%).

Skutek finansowy opodatkowania dochodu z gospodarstwa rolnego z zastosowaniem 19% stopy podatkowej

Wartości dla gospodarstw posiadających co najmniej 6 ha przeliczeniowych

Dotychczasowe obciążenie dochodu 2,7% lub 5,3%

Wyszczególnienie	Kwota dla 77.3% ha przelicze.	Kwota z 2 podatków przed reformą	Kwota podatku naliczonego	Krotność kwoty podatku naliczonego
	mld zł	mld zł	mld zł	
Produkcja	69,2			
Przychody gospodarstw (tylko ze sprzedaży produktów i usług)	58,5			
Dopłaty bezpośrednie	14,9			
Przychody całkowite gospodarstw (z dopłatami)	73,4			
Dochód netto z gospodarstwa (dochód przedsiębiorcy)	30,2	0,8	5,7	7,1
Dochód netto z gospodarstwa (bez dopłat)	15,3	0,8	2,9	3,6

**Skutek zastosowania różnych
wariantów opodatkowania
dochodu z gospodarstwa
rolnego w 35 różnych pod
względem wielkości
ekonomicznej i nastawienia
produkcyjnego gospodarstwach
rolnych**

Przykłady krotności obliczonej kwoty podatku dochodowego i podatku rolnego dla wybranych grup gospodarstw rolnych i scenariuszy podatkowych

Wyszczególnienie	wielkość ekonomiczna SO euro	ha przel.	stopa podatkowa %					
			2,7	5,3	3,5	6,9	19	19
			z dopłatami	bez dopłat	z dopłatami	bez dopłat	z dopłatami	bez dopłat
Specjalizujące się w uprawach polowych	10,1	20,4	1,0	1,2	1,2	1,6	6,7	4,4
	20,0	23,4	1,0		1,3		7,1	
	32,7	29,7	0,9		1,2		6,5	
	52,0	64,4	1,3	1,6	1,7	2,1	9,3	5,7
warzywa pod osłonami	10,7	1,9						
	19,8	4,2	1,0	2,0	1,4	2,6	7,3	7,3
	29,8	8,4	4,3	7,6	5,5	9,9	30,0	27,3
	46,8	2,6						
plantacje drzew i krzewów owocowych	10,5	4,7	2,7	4,6	3,5	6,0	18,8	16,5
	21,9	19,1	4,1	7,8	5,4	10,1	29,1	27,9
	30,8	10,5	1,1	1,4	1,4	1,8	7,6	4,9
	55,5	62,8	1,5	2,5	2,0	3,3	10,7	9,1
było mleczne	9,3	1,9	x	X	x	X	x	X
	20,3	5,0	9,3	10,8	12,1	14,0	65,6	38,6
	31,3	5,5	10,3	11,0	13,3	14,3	72,1	39,3
	45,6	32,4	73,4	63,5	95,2	82,7	516,7	227,6
było rzeźne	10,1	26,4	0,2		0,2		1,2	
	21,6	10,3						
	29,2	20,7	0,8	0,2	1,0	0,3	5,5	0,9
	44,1	39,5						

Przykłady krotności obliczonej kwoty podatku dochodowego i podatku rolnego dla wybranych grup gospodarstw rolnych i scenariuszy podatkowych (2)

Wyszczególnienie	wielkość ekonomiczna SO euro	ha przel.	stopa podatkowa %					
			2,7	5,3	3,5	6,9	19	19
			z dopłatami	bez dopłat	z dopłatami	bez dopłat	z dopłatami	bez dopłat
żywiec wieprzowy	9,4	8,8	0,4		0,6		3,0	
	20,0	16,1	1,4	0,7	1,8	0,9	9,7	2,6
	29,2	7,5	0,3		0,4		2,2	
	45,9	12,6	9,3	15,6	12,0	20,3	65,3	55,8
jaja kurze	20,8	11,2						
	26,4	12,9	3,2	6,3	4,2	8,2	22,6	22,5
	51,8	5,3	1,2	2,3	1,5	3,0	8,4	8,4
żywiec drobiowy	8,4	2,0	3,0		3,8		20,8	
	17,0	1,2	34,7	66,2	44,9	86,2	243,9	237,2
	28,5	8,9	3,7	3,0	4,8	3,9	26,1	10,8
	49,5	11,2	3,9	6,6	5,0	8,6	27,3	23,7
mieszane	9,9	12,2	0,7	0,3	0,9	0,4	4,6	1,2
	18,3	8,9	0,3	0,5	0,4	0,7	1,9	1,9
	30,8	15,8						
	50,5	59,4	0,6	1,8	0,7	0,7	4,0	1,8

Wybrane wnioski (1):

1. Reforma podatkowa w rolnictwie musi zostać bardzo rozważnie przygotowana.

2. Niezbędne jest branie pod uwagę szeregu aspektów (m.in.):

- Płynności finansowej gospodarstwa rolnego przy uwzględnieniu pełnego zestawu obciążeń finansowych gospodarstwa rolnego (podatek, inne podatki, ubezpieczenie zdrowotne, ubezpieczenie społeczne).
- Utrzymania zdolności rozwojowych gospodarstw rolnych.

Z obliczeń przeprowadzonych z użyciem danych o wyposażeniu gospodarstw rolnych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w Unii Europejskiej w 2006 r. ustalono, że w Polsce dla przeprowadzenia restrukturyzacji powodującej zmniejszenie zatrudnienia o 21,8%, konieczne będą inwestycje w kwocie 20,4 mld euro; w tym 3,8 mld euro w budownictwo gospodarcze i 2,7 mld euro w maszyny i urządzenia gospodarstwa rolnego.

- Możliwości organizacyjnych dla prowadzenia ewidencji i jej ewentualnej weryfikacji dla celów podatkowych.

Wybrane wnioski (2):

3. Zamiana dotychczasowego podatku rolnego na podatek majątkowy od ziemi rolniczej.
4. Włączenie do opodatkowania klas bonitacyjnych, obecnie zwolnionych z podatku rolnego.
5. Zmiana podstawy wymiaru podatku z 1 ha przeliczeniowego z 2,5 dt ceny żyta z poprzedniego roku na 2,5 dt średniej ważonej ceny rynkowej ziarna 5 zbóż (pszenicy, jęczmienia, żyta, owsa, kukurydzy) z ostatnich 5 lat.

Wybrane wnioski (3):

6. Podatkiem od realizowanych dochodów powinny być objęte gospodarstwa osiągające limit dolny, wynoszący 8 tys. euro wartości SO.
7. Dla gospodarstw opodatkowanych podatkiem od dochodu z gospodarstwa rolnego, podatek majątkowy będzie uwzględniany w ustalaniu kwoty podatku dochodowego.

Wybrane wnioski (4):

8. Wymiar podatku powinien być ustalany na podstawie realizowanego dochodu z gospodarstwa rolnego tj. od przychodów całkowitych gospodarstwa rolnego (łącznie z dopłatami z WPR), pomniejszonych o koszty kwalifikowane.
9. Musi zostać opracowana definicja gospodarstwa rolnego podlegającego opodatkowaniu dochodu z gospodarstwa rolnego.
10. Ustalona stopa opodatkowania dochodu netto z gospodarstwa rolnego na poziomie **2,7%** zrealizowanego dochodu w sektorze gospodarstw rolnych zapewni neutralność dla budżetów (dostarczenie średniej kwoty uzyskanej w okresie latach 2010-2011).

Dziękuję za uwagę ...

Lech Goraj

